

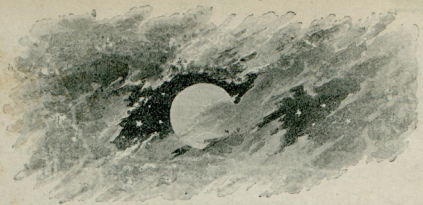
مکتبہ علمیہ

۱۸ نجی سنہ

۱۵ جمادی اولیٰ ۱۳۱۵

جزء، عدد : ۷۰

شہب ثاقبہ

آسمان نجوم زاهرہ ایلہ فروزان، هوا ساکن و عادتاً غنودہ بی تاب؛ بتون جهان
 اوزرندہ برسکون عمیق آرامش حکمفرما، صولرک سطح مرآتہای رکودتی ایجنہ سمانک
 نامتناہی ستارہ لری منعکس اولہرق پیش عیون خیر تمزہ عمانلر ایچندہ بر عثمان جدید
 دہا کشف و کشاد ایتمکدہ . فکر ایکی نامتناہیلک آرسندہ جوآل : سمان نامتناہی،
 کواکب بی نہایہ ایلہ مزہر حوض را کد . خوابیدہ صولرہ ناظر بر بالقونہ اتکا
 ایتمش اولان دریای تخیلہ مستغرق بر گنج قز فکر محبوس تجسسنی سمانرہ طوغری
 اطارہ ایتدی . کندیسنہ بتون بڑ عوالم بعیدہ کرہ ارضہ بیگانہ ، اجنبی دگل ایش
 کبی گلدی . اورالردہدہ آتشریز اشتیاق ارواح طارہ ، پروردہ اضطراب و خجائن
 قلوب سارہ واردر . بڑ ندیمہ فکرت قبہ سعادہ بر طاقم تماشیل عجیبہ ترسیم ایدن
 شو بروج سرار آمیزی وجد و استغراق ایلہ تماشای ایدرک حیاتک مشاغل خسیسہ
 روزمرہ سی فوقہ پرواز ایلدیگنی حس ایدور و هیچ شہہ یوق کہ بری عشقک
 چوقدن اجنہ نوازشی ایلہ صاردیغی مفکرہ سی ال کیزی ، ال صمیمی حسلرینی
 غیر قابل ادراک بر مجہولیتک جولانگاہی اولان شو وسعت ولہفزا ایلہ مزج ایلدوردی .
 بردنبرہ سمانردن منفک اولان بر جسم زاهر جو نامتناہی ایچندہ آغیر آغیر

روان اوله رق کره ارضه دوشر کبی کورندی . عقبنده آتی براینجی ، دها صکره
 براوچنجی ، دردنجی ، بشنجی حاصلی دها بزجوقلری تعقیب ایئدی . عجبا بونلر اوچی
 بوجاغی بولنجان انگینلر ایچنده متباعد ونهان اولق اوزره مرکز علوی سماویلری
 بردنبره ترك ایدیورن نجوم حقیقه می ایدیلر ؟ یوقسه اثیر ایچنده دفعه صورتمای اشتعال
 اوله رق شعله لری ایله انظفالری عین سرعتله وقوعه گلان اجسام زاهره صغیره می ایدیلر ؟
 یاخود که ارتفاعات کره نسیمده تشکل ایدوب سیاره مزی طریق جولاننده تعقیب ایدن
 امتنورالر ، علام جویه قیلندن شیرمیدر ؟ عجبا بؤسکونتلی شراره لر شمشک جنس
 وطبیعتنده شیرمیدر ؟ عجبا بالای سکونت اتمای هواده برالکتریک فورطنه سیمی خبر
 وریورلر ؟ یاخود فجر شمالینک اشعه نیم شفافی کبی قطبک جاذبه مقناطیسیه سنه می
 تبعیت ایدیورلر ؟

فی الواقع خلقتنده نظر لاقیدی ایله تلقیه شایان هیچ برشی بولمیدغنی ، تصادفک
 عدم وجودنی وکائنات تسیمه ایئدیگمز شو جسم عظیم وجسمیک بتون ماکینه سی برطاقم
 قواعد ثابت وراسخده تابع اوله رق اوقاعده لرك جوک وسعت بی نهایتی ایچنده
 شمسه بر مجری تعیین ایله برابر ، زوزگارلرك صاوورتیوریدیگی قار پارچه سنک
 سقوطنی ده تنفیل ایلدیگنی شهاب ثاقبلرك مطالعه سی برکره دها تبیین واثبات ایده جکدر .
 وآنک نرهدن گلیدیگنی بیلدیگمز ، جنس وماهیته کسب وقوف ایئدیگمز کبی ،
 شهاب ثاقب نظر مزده جهات ومجهولیت زمانلرنده کندن زیاده کسب قیمت واهمیت
 ایدر . فن . انظار بشره الک علوی ، الک مستغرق شعردن دها واسع آفاق انشراح
 آجیور . وقیله (هزیقود) - وولقن - اورسنک بالای سمواتدن کره ارضه
 سقوط ایچون طقوز کون طقوز کیچه صرف ایتش بولمیدغنی بیسان ایله فحمت
 کائنات حقنده گویا بر فکر بعد وعظمت ویردیگنه ذاهب اولوردی . طقوز کون
 طقوز کیچه ! بر طوب گله سی الک یقین ستارهدن کره ارضه گلك ایچون هیچ توقف
 اتمکسزین ، هیچ اغیر لاشمسزین تقریبا ایکی میلیون سنه یورومک مجبوریتنده در...
 شهاب ثاقبلر هواده بزدن بر ایکی یوز ، یاخود بر ایکی بیك متره یوسککدن کچوز
 کبی کورونیلر . حقیقت حالده ایسه اکثریا یوز کیلومتره می متجاوز ارتفاعدن کچرك

بزه اعماق جوک میلیونلرجه، حتی میلیارلرجه کیلومتره اوزاقلرندن گلیرلر. قدم جهتندن ایسه طبق بزم بولندیلغز ارض ایله مساویدرلر. بونلرک نظر دقت ومطالعیه آلمسی الوم فنون جدیدهنگ الهم فصولندن برینی تشکیل ایدبور.

شهاب ناقبلر برطاقم کوچک و (قوزمبق) اجزادن عبارت ووزنلری صورت عمومیهده بر قاج غرام و حتی اکثریا دها آز اولوب خاصه تیمور ایله قاربونندن مرکبدرلر. جو ایچنده آری بیغنی حائده جولان ایدرک شمس اطرافنده، فقط دها اوزون قطع ناقصلری تعقیباً طبق کواکب ذوی الاذئاب کی دوران ایدرلر. بو قطع ناقصلر کره ارضک شمس اطرافنده هر سنه ترسیم ایتدیگی محرک ایله تصالب ایدنجه شهاب ناقبلر بزه تصادف ایدرک بر کیجه ایچنده بر خلیسی بدیدار اوله بیلور. شهاب ناقبلر حد ذاتنده منور دگلدرلر: ضیالری مجرد حرکتلرینک حرارته تحوّل ایتمسندن نشأت ایدر. سرعتلری ایسه ولهفرمای عقول بردرجهدهدر: ثانیهده ۲۴,۵۷۰ متره! بزم بولندیلغز سیاره ایسه شمس اطرافنده ثانیهده ۲۹,۴۶۰ متره سرعت ایله دوران ایتمکدهدر. بناء علیه بر شهاب ناقب یاغموری بزه جههدهن وارد وواصل اولنجه تصادفک ایلک ثانیهسنده مصادمه ۷۲,۰۰۰ مترهک بر سرعت ایله واقعدر. اگر شهاب گیرودن طوغری گلورسه بو سرعت ۱۶,۵۰۰ راده سنه تنزل ایده بیلور. صورت متوسطهده ۳۰ الی ۴۰ بیگ متره قدردر. بو تصادفک بادی اولدینی دلك ۳,۰۰۰ سانتیغراد درجه سی فوقنده بر حرارت حصوله کتور بر. بوندن اق جسم اصغر بالحراره اشتعال ایدر. بودرجه عظمای حرارت ایله ذوبان ایتش، حتی اوچوب کیتش دگل ایسه. هوای نسیمیزی ال مخلخل ارتقاعلرنده یاروب کچدکن صکره تکرار طیشارویه چیه بیلور. فقط اکثر احوالده بالتبخر بزم هوای نسیمی داخلنده قالمغه و طورطی حال وشکلنده آغیر آغیر سطح زمینه واصل اولمغه مجبوردر. بزه بوندن سنوی تقریباً ۱۴۶ میلیار قدر وارد اولدینی تخمین ایدلمکده وایشته بوده کتله ارضی آغیر آغیر تربید ایلکدهدر.

موضوع مختصر اولان نقطه نظرندن سنهنگ بردوری خاصه شایان دقتدرکه بوده

تشرین ناینک اون دردنجی کجه سیدر. او کجه شهاب ثاقب سمان برقرار فورطنه سنک دانه لری درجه سنده صیق دانه لری ایله دوشرلر . ۱۸۳۳ سال میلادیسنده ایکی یوز قرق بیک دانه دوشدیکي تخمین اولمشدر . عین منظره ۱۸۶۶ تاریخده تجدید ایتش اولوب بونک بریکسنه ده ۱۸۹۹ سنه می ایچون انتظار اولخقدهدر . (۱) بؤ آری بیغینی هیئتده کی شهاب ثاقب (لئونید) عنوانیه معروف بولخقدهدر ؛ چونکه شو علام جوئه بزه (لیون - اسد) برچندن واصل اولور گبی گورینیور . مارالذکر بیغین جوئه ایچنده ۱۸۶۶ سنه می کوکب ذات الذنبک محرکنی تعقیب ایدیورکه ، محرک مذکور (اوردانوس) نام سیاره نك محرکته قدر ، یعنی ۷۱۰ میلیون فرسخ مسافیه قدر تباعد ایده رک ، هراوتوز اوج سنده برک ره محرک شمسک جوارینه عودت ایلور . (۲)

بؤله جه شهاب ثاقبک کوکب مذکوره ایله نسبت وعلاقه لری غایت یقیندن اولوب صورت عمومیه ده آنلرک منحل اجزای صغیره می ، آثار باقیه ریزانی عد اولخقدهدر .

بؤ حاله نظر آ منشأ حقیقیلرینک مدت موجودیتلری بک اوزون سورمامکه

(۱) ۱۸۷۲ سنه میلادیه سی کانون اولک طقوزنجی پنجشنبه کجه سنه مصادف رمضان یگرمی یدنجی یعنی قدر کجه می بؤله بر شهاب ثاقبه یارانی واقع اولمش ایدی . استانبول خلق او حالی حیرتله مشاهده ایلدیگی گبی بو عبد عاجز دخی اوتاریخده نشر ایتکده اولدیغم حقیقه اسمنده کی غریبه ده ابرسی گونی بوحادثه جوینی شویله اعلان ایتشیدم : (بو کجه سمان بک چوق شهاب نزول ایلدیگی رأی الدین مشهور اولمشدر . بوحادثه سماویه ساعت ۳ ده رؤیت اولغش وایکی یجق ساعت دوام ایش ایدی . برطاقی جنوب غربیدن شمال شرقیه طوغری طیران ایلدیگی حاله برطاقی ده سمت رأسمزدن عموداً نازل اولیوردی . احتمال که اوده برغلط حس نظر ایدی . چونکه گورلمی

قابل اوله میه جق بر بعدده آنرده دیگرلری استقامتنده اوچوشدینی حاله سقوط نقطه می تمام سمت رأسمزه تصادف ایتدیگندن ، بزه تقریرلری حالنده مشهور اولیوردی .

ایله مذکوره تصادفی حقیقه اتفاقات غریبه دن ایدی . زیرا شب قدر ایالی متبرکه مرکب ال مبارکی بولندی و او کجه به مخصوص دوتغا اجراسی ایسه عادات مندوبه سلطنت اسلامیه دن اولدینی جهتله گویا که سکان سماوات بردن آسمانه رمی اولسان هوای فشنکری نظیره چالیشورلر ایدی .) للطایع ابوالضیا

(۲) بو برقاعده ایسه او حاله آنکده استثنای وار دیمکدر . زیرا ۱۸۶۶ ده واقع اولان شهاب ثاقبه دن آلتی سنه صکره ۱۸۷۲ حادثه می گورلمشدر . (لطایع)

اوله رق، آنجق بر قاج سنه ، حتی بعضیلرنده دها آز امتداد ایلمکده در ؛ حال بوکه بالفرض کره ارض گبی بر سیاره نك حیاتی بر چوق میلیون سنه تخمین ایلمك قابل اوله رق، (مشری) اکی سیاره نك ایسه فیلونك عشراتی ، هله خورشید عالم آرا کی بر جسم سماوینك وارلغنده یوز میلیون متجاوز بر مدت تصور ایتك بالوجوه ممکنات هیئهدندر . مبحث عنه اولان منشألر ائیر ایچنده تخر و عادتاً فرقنه وارلمق سزین ذوبان و طیران ایله حول شمسده عین محرکاری تعقیبدن آیرلمه رق شهاب ناقب شکلنده ریزان اولمقده درلر .

ایشته آرتق بؤگون سمانك بی نهایت فیفالرنده عین محرکاری تعقیب ایله کرچکن آری بیغینلری حالده اوجوب طور مقده اولان شهاب ناقب کوملرینی او منشألرک تولید ایتمکده اولدقلری شهیدن مبرادر . لکن عجبا بتون شهاب ناقبلرک منشألری آنلرمیدر ؟ بوده بر بشقه مسئله .

فی الواقع بتون شهاب ناقبلرک عین منشأدن حدوث ایتمکده اولدینی هیچ بر شی ایله ثابت دگکدر . بالعکس جو ، هر جهتدن بر طاقم (قوزمیک) و (مته نوری) مواد و عناصر ، متفرق و متشتت جواهر و اجزا ایله مالا مال کور و نمکده اوله رق ، کره ارض دخی انسانی حرکتده اکثریا بوندره تصادف ایلمکده در ؛ و شهاب ناقبلرک بر چوغی ، خاصه متفرق و منفرد (اسپورادیک) عنوانی ایله معروف اوله رق هیچ بر نقطه معینه - منیره دن وارد اولمیه رق کیف ما اتفاق استقامتلی تعقیب ایدنلری جو نامتناهی ایچنده جولان ایله کره ارض مزه تصادف ایتمکده بولنان مارالعرض قوزمیک عناصر و اجزادن بشقه بر شی اولماق محتملاتدندر .

حقیقت امرده (بولید) لر (یعنی حجر سماویلز) ایله (اورانولیت) لری شهاب ناقبلره بکزه تمامک مشکلدرد . هر هانگی بر بولید اولورسه اولسون اوزاقدن کوریلنجه شهاب ناقب گکیدر . حتی بر بولیدك اندفاع و فوراتی سپیر ایدره ك احوال مساعد اولنجه اقسام و اجزاء قیمتدارینی طویلامغه موفقیت دخی نادراندن دگکدر . بر مملکت - مسکونه اوزرینه سماندن احجار دوشمدیگی (خصوصاً کره ارضك ده اوندن اقلی طقوزی غیر مسکوندر) حتی بر چوق کشیلر حادثینی رأی العین مشاهده ایدره ك

احجار مذكورە نىڭ طولانىدىغى سىنە يوقىر . فن موزەلرى آنلارڭ بىڭلار جە
نمونەلرىنى مەتبۇد .

كرە ارضدن ۱۱,۲۰۰ مترە نىڭ فوقىدە بر سرعت ابىدائىه ايله آتيلان بر مرمى
بر دها اصلا و قطعاً يره دوشمىز . غير متناهيلىك ايچىندە خط مستقيمى تعقيماً و بر
سرعت منتظمە متمادىه ايله تاكه ديگر بر كره جاذبه نىڭ تاثيرىنە مظهر اولنجىه قدر
سياحت ايدىر طورىر . ۱۱,۲۰۰ ايله ۸,۰۰۰ مترە آرسىندە بر سرعت ايله آتيلدىغى
تقدردە جو ايچىندە قبالى بر منحنى ، غايت اوزون بر قطع ناقص ترسيم ايدىر ك
بونىڭ ايچون دە بىڭلار جە سىنە جولانىندە دوام ايدىر بىلىر . فقط اصل مراق ايله
تلقى اولنە جق بر نقطه واردركە ، بۇ مرمىنىڭ حرىكات دورىه سندن هر بر نده محرك
ارضدن مرور ايلسى و بۇ يە جە اثنائى جولانىندە كره ارضە تصادف ايتىك اوزره
مستحضر مكمل بر (بوليد) سىستىمىڭ (هيئتىڭ) تاسىس ايلسىدەر . فى الحقيقه سمدان
دوشن احجارڭ على الاكثر كره ارضىڭ معادن تشكىليه سىنە مشابه شىلر اولەرق ،
طبق بعض صخور ارضيه ده كى طرز و صورت اوزره مترك انواع معدنيە ، عين مادەلر ،
عين نسبتلر ، عين تركيبلر ، عين ترتيبلر ، عين كىفاقلر ، الحاصل حديد ، سليس ،
نيكل ، برىدوت (زبرجد) گى بسيط و مركب ، مشابه و معادل جىملر اظهار ايتىدكارى
تفكر و ملاحظه اولنجە شەدىكى بر كانلردن دها شەدىد و قوى اولدقلىرى ظن ايدىلن
دور ئالت براكىن ارضيه سىنە جو سماوى به سرد ايدىلان حكىمى و ميخانيكى شرائط
داخلىندە بر طاقم عناصر و اجزائى فيرلاتوب آتمش اولدقلىرى هىچ اولماز سەمكن و محتمل
اولقى اوزره قبول ايدىلىر . هر حالده ادوار مختلفه سە سقوط ايتىكده اولان (اورانوليت)
لرڭ عين طمره عايد و مرتبط بولندقلىرى و بۇ طمرىڭ ايسە كره مزىڭ داخلىندە كى
سائر طمارلرە مشابەت تامەسى محققدر .

مشهور (قراقانو و آ) اندفاعى درخاطر ايدەلم : اواندفاع كە ۲۰,۰۰۰
مترە ارتفاعىندە بر حزمە بر كانىه يى فيرلاتوب آندى : ۷۰,۰۰۰ مترە يى متجاوز
مسافىلرە قدر بر طاقم غبارات صاچدى كە بونلرڭ داغىلەسى بر چوق سىنەلر
بتون كره ارض خلقى طرفىدن مشاهدە اولنان تنويرات خارقه شفقنمون حاصل

ایتدی؛ بحر محیطده اویله بر صارصنقی تولید ایتدی که (جاوا) نك تلامطمانی اورویابه قدر واصل اولدی؛ هوای نسیمیده ایسه اویله بر صارصنقی یاپدی که ۳۵ ساعتده دور ارضی اکمال ایتدی و حین مرورنده دنیا نك بتون بارومترده لری نزل ایتدی. الحاصل بواندفاع دهشترسانك شدتی اودرجه و لهفزیاه بالغ اولدی که، حتی طرّاقه نزل، حادثه نك سمت قدمنه قدر بتون اعماق ارضده عکس انداز دهشت اولدی. بواندفاع نسیان ناپذیر و حیرت فرمای صون صمدانی به التجا ایله یاد و تخطر ایله لم که، آنك ایلک اثر دهشت و تخریبی ۴۰,۰۰۰ نفوس بشری ۳۰ متره ٹخننده کی بر موجّه برکانیه آلتده محو و نابود ایتك اولدی؛ ایشته بوتفکر و تخطر نتیجه سنده براکین ارضیه نك جو نامتناهی ایچنه برطاقم مریمات آتیه یلوب بویله جه او (مته نوریت) عناصر و اجزاء صغیره به بر منبع تشکیل ایده بیله جککری ادراك و قبول اولنور. سائر سیاره لرده، خصوصاً جاذبه لری شدت جهتدن قلیل اولان دهها کوچک لرنده کی برکانلرده ده کیفیت بویله در.

بالذات آفتاب جهان پیرا بیله عین نقطه نظر دن بر منبع تشکیل ایده بیلور. بز آنی صورت دائمده شعله لر ایله محاط، اوج، درت یوز بیك کیلومتره ارتقاعه قدر رسیده برطاقم اندفاعات حیرتفرما ایله عارضه دار گوریورز. حال بوکه گونشدن ۴۳۰,۰۰۰ متره نك فوقنده بر سرعت ابتدایه ایله آتیلان هرمرمی (اورانولیت) شکلنده بزه قدر واصل اوله بیلور. غازلر جو منجمد داخلنده تکائف ایده درک بورایه صلب حالنده گلور.

هرکوکب بر گونش اولدیغندن عین اندفاعاتی حاصل ایده بیلور. بو حالده شو ساعیان نجمی، بزه قدر واصل اولق ایچون برچوق میلیون سنه صرف ایدر! بویله جه شهاب ناقلر، بولیدلر، اورانولیتلر کسب اشتراك ایتش بولنورق ایجاب ایتدیر دکلری تدقیقات و تعمیقات ایله الیوم حکمت سماویه نك اڭ مهم و اڭ مثر فصولندن برینی تشکیل ایدرلر. حتی، پلکده اساسسز اولیه رق، عوالمک فناء حیاتیلرینی متعاقب غبارات کونیة سماویه حالده انحلال ایده درک بوغباراتك ده عوالم جدیده نك بذورینی تشکیل ایلدیگی نظر یاتنك قبول اولغسی بیله دائرة تکلیفه کیردی.

ایشته کوریلور که کینج قزک دریای تخیلہ مستغرق اوله رق سمدادہ تماشا ایتدیگی شهاب ثاقب بزه بر طاقم آفاق واسعه عرفان آچهرق تاریخ کائناتک ادواز گونا کوتی حکایه ایدیور . شو جسم یکدم فروزان بزی کائنات فسیحه نك مرکز استغراقاته، قدر و نصیب عوالم ایچون صحنه لعیبات مثابه سنده اولان شو دارالعملیات نامتاهی به قدر اعلا ایتدی . هیچ بر شی یگیدن یارادماز ، هیچ بر شی زیان اولماز . انیر آرمسندن کچهرک بزم هوای نسیمی به تصادف ایتدکجه مشهود و مرنی اولمیان اق اوفاجق ذره، جوهر فرد تاریخ کائناتک الگ اسکی دور لرندن منتقلاً وارد اولمقده اولوب استقباله دخی دائماً بر طاقم یگی یگی عالمده تصادف ایله حیياتگذار اوله جقدر . ابدیلک ! نامتاهیلک ! بزم متفکر روحار من دخی هیچ فرقده اولمقسزین آرمسندن کچدیگمز بر سمای روحانیتک شهاب ثاقبری مثابه سنده دگمیدرلر ؛ آنلرده آرزولر، امیدلر ، مسرتلر ، کدرلر ایله پرورشیا ب اوله رق همان، هر شیی محیط اولان وسعت بر عظمت خفایناهه عودت و دخالت ایتک اوزره بر آن ایچون جهان مادی به تصادف نزله شعله نمای حیات اولیور لر می ؟ بر ثانیه ایچنده بر مخلوق بشر هم حیات، هم فنا بوله بیلور . بونک ایچون بتون مخلوقات بشر بر طاقم شهاب ثاقبر عد ایدمک هیچ شایان استغراب اوله ماز . اجزای لاتبجرا .. جواهر فردیه .. عادتاً معدومات . فقط بزلر ایچون بتون بو معدومات ظاهره موجودات کلیه حقیقیه و باهره در .

مترجمی

فی ۲۳ تشرین ثانی سنه ۱۳۱۳

حیدر ظفر

